

Obsah

Předmluva k 4. vydání	15
I. část PENÍZE A ÚROK	17
1. Peníze	19
1.1 Definice peněz	20
Teoretické definice peněz	20
Funkce peněz	21
Empirické definice peněz	23
Měnové agregáty	24
Měnová báze	27
Peníze a měna	28
1.2 Vývoj emise peněz a peněžního oběhu	30
Emise a oběh mincí z drahých kovů	30
Emise a oběh papírových stávek	33
Emise a oběh klasických bankovek	34
Centralizace emise bankovek	38
Hotovostní a bezhotovostní peníze	39
Nástroje platebního styku	41
1.3 Emise a oběh peněz ve vyspělých tržních ekonomikách v současnosti	43
Pokles zprostředkování	46
* Úloha peněz při rozhodování ekonomických subjektů	48
Měnová nerovnováha a reakce cen	49
Jaký vývoj v tržních ekonomikách lze očekávat v nejbližší budoucnosti	50
1.4 Měnové unie	52
Charakteristika a historie měnových unii	52
* Měnové unie v současnosti	53
Evropská měnová unie	54
Přínosy a náklady měnové unie	55
Literatura	55
Dodatek k 1. kapitole: Zlato v úloze peněz – minulost, současnost, budoucnost	57
Peněžní standardy	57
Možnosti obnovení peněžních funkcí zlata	59
Shrnutí	62
Literatura k dodatku	62

2. Úroková míra	63
2.1 Definice a vývoj názorů na úrokovou míru	63
2.2 Neoklasická teorie úrokové míry	65
Úspory	65
Posuny křivky úspor	65
Investice	69
Posuny investiční křivky	70
Určení rovnovážné úrokové míry	72
2.3 Teorie zápůjčních fondů	72
Nabídka zápůjčních fondů	72
Poptávka po zápůjčních fondech	74
Rovnováha na trhu zápůjčních fondů	75
2.4 Teorie preference likvidity	77
Poptávka po penězích a nabídka peněz	78
Rovnováha na trhu peněz	79
2.5 Reálná a nominální úroková míra. Fisherův vztah	81
2.6 Jednoduchý a složený úrok	82
Výnosnost do doby splatnosti a časová hodnota peněz	84
2.7 Riziková a časová struktura úrokových měř	86
Literatura	91
II. část FINANČNÍ SYSTÉM	93
3. Finanční trh	95
3.1 Modely alokace finančních prostředků na finančním trhu	95
3.2 Struktura a institucionální uspořádání finančního trhu	97
Trhy primární a sekundární	99
Peněžní trh	99
Kapitálový trh	101
Úvěrový trh	102
Mezinárodní finanční trhy	102
Spotové a termínové trhy	105
3.3 Finanční zprostředkovatelé	106
Funkce finančních zprostředkovatelů	106
Druhy finančních zprostředkovatelů	108
3.4 Regulace trhu cenných papírů	109
3.5 Trendy na světových finančních trzích	111
Literatura	116
4. Obchodní bankovníctví	117
4.1 Banky a bankovní systém	117
Základní funkce bank	120
Bankovní systém a formy jeho uspořádání	120

Český bankovní systém	122
4.2 Bilance banky a výkaz zisku a ztrát	123
Bilance bank	123
Kapitál banky a jeho funkce	127
Výraz zisku a ztrát	128
4.3 Bankovní rizika a základní principy jejich řízení	129
Úvěrové riziko	130
Úrokové riziko	131
Měnové riziko	131
Likviditní riziko	131
Kapitálové riziko	132
4.4 Charakteristika a systematizace bankovních produktů	132
Charakteristické rysy bankovních produktů	132
Systematizace bankovních produktů	133
4.5 Způsoby úročení, splácení a zajištění úvěrů	134
Způsoby úročení úvěrů	134
Způsoby splácení úvěrů	135
Zajištění úvěrů	136
4.6 Bankovní finančně úvěrové produkty	139
Kontokorentní úvěr	139
Eskontní úvěr	143
Hypoteční úvěry	143
Spotřebitelské úvěry	144
Bankovní záruky	145
Akceptační úvěr	145
* Avalový (ručitelský) úvěr	146
* Faktoring	146
Forfaiting	148
4.7 Depozitní (vkladové) bankovní produkty	149
Vklady na viděnou	150
Terminované vklady	150
Úsporné vklady	152
Bankovní dluhové cenné papíry	152
Stavební spoření	154
4.8 Platebně zúčtovací bankovní produkty	155
Příkazy k úhradě a inkasu	155
Šeky	156
Platební karty	157
Platební prostředky elektronického bankovníctví	159
Dokumentární akreditiv	160
Dokumentární inkaso	162
Literatura	163

5. Nebankovní finanční zprostředkovatelé	165
5.1 Investiční bankovnictví	165
Obchodník s cennými papíry	171
Investiční obchody	171
* 5.2 Investiční a podílové fondy	174
Modely fondů	175
Investiční politika fondů	176
České kolektivní investování	178
* 5.3 Penzijní fondy	181
Role penzijních fondů	181
Druhy penzijních plánů	185
České penzijní připojištění	186
Literatura	195
III. část TRHY CENNÝCH PAPÍRŮ	197
6. Investiční instrumenty	199
6.1 Poptávka po investičních instrumentech	199
Bohatství	199
Výnos	201
Riziko	204
Likvidita	208
6.2 Investiční instrumenty: charakteristika a druhy	209
Finanční investiční instrumenty	209
Reálné investiční instrumenty	211
6.3 Akciové instrumenty	211
* 6.4 Chování cen akcií	213
Fundamentální akciová analýza	214
Technická akciová analýza	228
Teorie efektivních trhů	233
6.5 Dluhové instrumenty	236
Krátkodobé dluhové instrumenty	236
Dlouhodobé dluhové instrumenty	239
Ohodnocování dluhopisů	240
6.6 Finanční deriváty	244
Podstata finančních derivátů	245
Druhy finančních derivátů	246
Vývoj na trzích finančních derivátů	248
Financial futures	248
Finanční opce	254
Swapy	261
Literatura	266

* 7. Investiční management	268
7.1 Selektivní model Markowitzze	268
Očekávaný výnos portfolia	270
Riziko portfolia	271
Efektivní hranice a optimální portfolio	274
7.2 Jednoduchý indexní model	276
7.3 Teorie kapitálového trhu	278
7.4 Přímka kapitálového trhu	281
7.5 Model oceňování kapitálových aktiv	283
Literatura	285
8. Burzovní a mimoburzovní trhy	286
8.1 Burzovní trh a jeho regulace	286
* 8.2 Burzovní systém	289
Burzovní publikum	289
Burzovní příkazy	290
Předmět burzovních obchodů	291
Standardizace obchodovaného množství	291
Obchodní systém	291
Druhy burzovních obchodů	294
Vypořádání burzovních obchodů	294
Burzovní informace	295
* 8.3 Mimoburzovní trhy	295
* 8.4 České sekundární trhy	296
Český burzovní systém	296
Český mimoburzovní systém	299
Literatura	301
IV. část CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ	303
9. Centrální banka	305
9.1 Vznik centrální banky	305
9.2 Funkce centrální banky	307
Emisní funkce	307
Vrcholný subjekt měnové politiky	307
Regulace a dohled bankovního systému	308
Funkce banky bank	308
Funkce banky státu (vlády)	309
Funkce správce devizových rezerv	311
Funkce reprezentanta vlády v měnové oblasti	311
9.3 Bilance centrální banky	312
Aktiva	313
Pasiva	316

Bilance centrální banky a měnová báze	319
Aktiva a měnová báze	320
Pasiva a měnová báze	321
* 9.4 Měnový přehled	323
Čistá zahraniční aktiva	323
Čistá domácí aktiva	323
Peníze	324
Další složky měnových agregátů	325
Měnový přehled České republiky	325
9.5 Nástroje měnové politiky centrální banky	327
Klasifikace nástrojů měnové politiky	327
Operace na volném trhu	328
Diskontní nástroje	331
Kursové intervence	337
Povinné minimální rezervy	338
Ostatní nástroje	342
* 9.6 Samostatnost centrální banky v měnové politice	345
Důvěryhodnost a odpovědnost centrální banky	346
Transparentnost měnové politiky	346
Stupeň samostatnosti centrální banky	346
Definiční znaky samostatnosti centrální banky	347
Stupeň samostatnosti a cenová stabilita	350
9.7 Česká národní banka	350
Vývoj měnové politiky	351
Nástroje měnové politiky	351
* 9.8 Evropská centrální banka	354
Charakteristika měnové politiky	355
Nástroje měnové politiky	355
9.9 Současný vývoj centrálního bankovníctví	357
Literatura	358
Dodatek k 9. kapitole: Výpočet dopadů povinných minimálních rezerv	
na hospodaření bank a na státní rozpočet	359
Orientační výpočty	360
Korigování výsledků a závěrů	361
10. Bankovní regulace a dohled	363
10.1 Subjekty regulace a dohledu bank	363
10.2 Regulace vstupu do bankovní sféry	364
10.3 Základní pravidla činnosti bank	366
Přiměřenost kapitálu	366
Přiměřenost likvidity	372
Pravidla angažovanosti	372
* Povinnost bank poskytovat institucím regulace a dohledu požadované informace	373

* Pravidla ochrany před nelegálními praktikami	374
Povinné minimální rezervy	375
* 10.4 Povinné pojištění vkladů	376
Morální hazard a nepříznivý výběr	376
Výše pojištěných vkladů	377
Pojistné	378
Povinné pojištění a hromadné výběry vkladů	378
* 10.5 Centrální banka jako věřitel poslední instance	379
Pomoc věřitele poslední instance, měnová politika a rozhodování centrální banky	380
10.6 Dohled bank	382
10.7 Hlavní problémy regulace a dohledu bank v České republice	383
* 10.8 Nutnost regulace a dohledu bank v tržní ekonomice	386
Odlišnost bankovních aktivit od jiných ekonomických činností	387
Vysoká asymetrie informací v bankovní sféře	388
Zpomalení procesu poklesu zprostředkování	389
Měnová politika centrální banky	389
Některé další námítky proti regulaci a dohledu bank	390
Shrnutí	391
Literatura	392

V. část MĚNOVÁ TEORIE A POLITIKA 393

11. Poptávka po penězích	395
Teoretická definice poptávky po penězích	395
Empirická definice poptávky po penězích	395
11.1 Hlavní teoretické přístupy k poptávce po penězích	396
Základní principy neoklasických teorií poptávky po penězích	396
Základní principy keynesiánských teorií poptávky po penězích	397
11.2 Neoklasické teorie poptávky po penězích	397
Fisherova teorie poptávky po penězích	397
Fisherova rovnice a kvantitativní teorie peněz	399
Cambridgeská teorie poptávky po penězích	400
Cambridgeská rovnice a kvantitativní teorie peněz	401
* Přímý a nepřímý převodový mechanismus	401
11.3 Friedmanova teorie poptávky po penězích	402
11.4 Keynesiánská teorie poptávky po penězích	407
Motiv spojený s důchodem	407
Motiv opatrnosti	407
Motiv spekulace	407
Odvození křivky spekulativní poptávky po penězích	408
Celková poptávka po penězích	409
Důchodová rychlost peněz v keynesiánské teorii poptávky po penězích	410

11.5	Moderní keynesiánské teorie poptávky po penězích	411
* 11.6	Empirické výzkumy poptávky po penězích	412
1.	dodatek k 11. kapitole: Baumolův-Tobinův model poptávky po penězích	413
2.	dodatek k 11. kapitole: Tobinův model	417
	Literatura	419
12.	Nabídka peněz	420
12.1	Mikroekonomické základy peněžní nabídky	421
12.2	Zjednodušená bilance centrální banky a komerčních bank	422
12.3	Řízení rezerv	423
	Zvýšení rezerv	423
	Snížení rezerv	424
12.4	Depozitní multiplikátor	425
	Vznik prvotního vkladu	426
	Multiplikace vkladů	428
12.5	Peněžní multiplikátor	431
12.6	Činitele ovlivňující přírůstek nabídky peněz	434
	Činitele ovlivňující měnovou bázi	434
	Činitele ovlivňující multiplikátor m_1 a m_2	435
	Činitele ovlivňující poměr hotovostního oběživa k běžným vkladům	435
	Činitele ovlivňující poměr termínovaných vkladů k běžným vkladům	435
	Činitele ovlivňující míru dobrovolných rezerv	436
	Vliv tržní úrokové míry na peněžní nabídku	436
	Dodatek k 12. kapitole: Teorie bankovní firmy	437
	Banka v podmínkách volné konkurence	437
	Model volně konkurenční banky s nákladovou funkcí	439
	Monopolní banka	441
	Literatura	443
13.	Měnová politika v uzavřené ekonomice	444
13.1	Proces měnové politiky	445
	Cíle měnové politiky	445
	Transmisní mechanismus měnové politiky, měnová kritéria a indikátory	448
	Expanzivní a restriktivní měnová politika	453
	Časová zpoždění v měnové politice	456
13.2	Monetaristický peněžní transmisní mechanismus	
	a problém exogenity peněz	458
	Snaha o zajištění „silné exogenity“ u měnové báze	460
	Stabilita peněžního multiplikátoru a problém superexogenity	463
	Problém stability důchodové rychlosti peněz	466
13.3	Transmisní mechanismus založený na cílování inflace	472
	Cílování inflace, důvody zavedení a mechanismus	473

Některé praktické problémy cílování inflace	478
Transmisní mechanismus úrokových sazeb	483
Literatura	488
* 14. Model <i>IS-LM</i> a účinnost měnové a fiskální politiky	490
14.1 Vymezení modelu <i>IS-LM</i>	491
<i>IS</i> křivka	492
<i>LM</i> křivka	496
Nerovnováha a proces obnovení rovnováhy v modelu <i>IS-LM</i>	498
14.2 Měnová kritéria, peněžní zásoba a úroková míra z pohledu modelu <i>IS-LM</i>	499
14.3 Kontrola hospodářského růstu v dlouhém období prostřednictvím měnové a fiskální politiky	503
Literatura	507
15. Inflace a deflace v modelu <i>AS-AD</i>	508
15.1 Model <i>AS-AD</i>	508
Faktory ovlivňující sklon a tvar křivky agregátní poptávky	509
Konstrukce křivky <i>AD</i>	511
Faktory ovlivňující agregátní poptávku	514
Faktory ovlivňující sklon a tvar křivky agregátní nabídky	515
Konstrukce křivky agregátní nabídky v dlouhém období	517
Faktory ovlivňující posuny křivek <i>SAS</i> a <i>LAS</i>	520
Posuny křivek <i>AS</i> a <i>AD</i> při změnách očekávání ekonomických subjektů	522
15.2 Inflace v ekonomice	527
Příčiny vzniku inflace	527
Období hyperinflace aneb monetaristický důkaz vlivu nadměrné emise peněz na cenovou hladinu	531
Hyperinflace v historii	532
Základní klasifikace typů inflace	534
Příklad československé inflace v letech 1990–1991	538
Náklady inflace	539
Hospodářská politika omezující inflaci	541
15.3 Deflace v ekonomice	544
Příklad deflace a české recese v letech 1997–1999	546
Optimální měnová a fiskální politika v období recese a deflace	548
Literatura	549
VI. část MEZINÁRODNÍ FINANCE	551
16. Měnová politika v otevřené ekonomice	553
16.1 Platební bilance	553
Horizontální struktura platební bilance	554
Vertikální struktura platební bilance	557

Vymezení salda platební bilance	558
Ekonomická analýza kumulativních sald platební bilance	559
16.2 Systémy měnových kursů	561
Kursy s pevnou vazbou na jednu vůdčí národní měnu	562
Volně pohyblivé měnové kursy a měnové kursy s řízenou pohyblivostí	564
* Pevné měnové kursy po rozpadu bretton-woodského měnového systému	567
Systém měnového kursu české koruny	570
* 16.3 Model <i>IS-LM-BP</i>	572
<i>BP</i> křivka	572
Flemingův-Mundellův model a účinnost měnové politiky v případě malé země s vysokou mobilitou kapitálu	577
Vliv změny zahraniční úrokové míry na malou zemi při vysoké mobilitě kapitálu	579
Literatura	582
17. Devizový trh	584
17.1 Charakter, organizace a subjekty devizového trhu	584
Charakteristické znaky současného devizového trhu	585
Organizace devizového trhu a jeho hlavní subjekty	586
17.2 Základní typy devizových operací	588
Spotová (promptní) operace	588
Forwardová a swapová operace	589
Termínové operace futures a opce	592
* 17.3 Obchodní banky na devizovém trhu	594
Tvorba zisku v klientském (maloobchodním) okruhu	594
Devizová arbitráž	595
Spekulace	598
Hedging (zajištění)	600
17.4 Faktory ovlivňující pohyb měnového kursu	603
Saldo platební bilance a měnový kurs	604
Parita kupní síly a měnový kurs	607
Parita úrokových měř a měnový kurs	611
* Peněžní zásoba a měnový kurs	616
Literatura	620
Rejstřík	621